

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

RAPPORT

ISSN1400-0792

Nr 2010:9

Studie av grundläggande betaltjänster på landsbygden i Södermanlands län

Titel: Studie av grundläggande betaltjänster på landsbygden i Södermanlands län
Utgivningsår: 2010
ISSN: 1400-0792
Rapportnr: 2010:9
Dnr: 300-7129-2009

Förord

Södermanland är ett län med en tätt befolkad landsbygd och med relativt korta avstånd till närmaste tätort. Men motsvarar tillgången till betaltjänster samhällets behov? Den frågan ska länsstyrelsen försöka besvara genom denna studie.

Länsstyrelserna ska från 2009 och framåt bevaka om de grundläggande betaltjänsterna motsvarar samhällets behov. Tillgängligheten till tjänsterna för äldre personer och personer med funktionsnedsättning ska speciellt uppmärksammas. Under mars 2010 genomfördes en studie av betaltjänsterna på landsbygden i Södermanland som redovisas i denna rapport och kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet med frågan. Det samlade intrycket av studien är att de grundläggande betaltjänsterna i stort sett motsvarar samhällets behov även om det finns mer utsatta grupper. Företag och landsbygdsboende anpassar sig och finner i regel lösningar på sina behov även om det leder till mer tidskrävande och kostsamma lösningar. Studien och rapporten har arbetats fram av Jenny Idebro, länsstyrelsen.

Uppdraget om betaltjänsten ingår som en del av länsstyrelsens arbete med länets regionala serviceprogram. Arbetet med serviceprogrammet startade 2009 med en kartläggning av den lokala servicen på länets landsbygd och ett regionalt serviceprogram.

Information om serviceprogrammet och kartläggningen liksom betaltjänsterna finns tillgängligt på länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/sodermanland.

Nyköping mars 2010

Agneta Wikblom
Stabs- och utvecklingschef

Innehållsförteckning

Förord	3
1. Inledning	5
Länsstyrelsernas uppdrag	5
Syfte	5
Genomförande	5
Bakgrund	6
Svensk kassaservices nedläggning	6
Post och Telestyrelsens upphandling	6
2. Grundläggande betaltjänster på landsbygden	7
Utsträckt service	7
Utsträckt postservice	7
Utsträckt betalservice (Brevgiro)	7
Serviceställen för kassatjänster	8
Betalservice på vissa orter och i serviceglesa områden	8
Kommersiella alternativ	8
3. Resultat av intervjuerna	9
Tillgänglighet till kontanter	9
Betala räkningar	9
Hantering av dagskassor	10
Äldre och funktionsnedsatta personer	11
4. Analys	12
Utsträckt service används inte i Södermanland	12
Grupper med särskilda behov	12
Ett dolt problem?	12
5. Slutsatser	13
Har tillgången till betaltjänsterna minskat i sådan utsträckning att samhällets behov inte tillgodoses?	13
Hur ser tillgängligheten till betaltjänsterna ut för äldre personer och personer med funktionsnedsättning?	13
Motsvarar de grundläggande betaltjänsterna samhällets behov?	13

I. Inledning

Länsstyrelsernas uppdrag

Enligt Länsstyrelseinstruktionens paragrafer 64 och 65 ska länsstyrelserna bevaka om de grundläggande betaltjänsterna motsvarar samhällets behov. I bevakningen ingår att bedöma tillgängligheten till tjänsterna för äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Vidare ingår att bedöma om tillgången till tjänsterna på en ort eller landsbygd minskat i sådan utsträckning att samhällets behov inte tillgodoses. Länsstyrelsen i Dalarna har samordningsansvar för bevakningsuppdraget och ska senast den 1 december varje år rapportera till regeringen, på basis av respektive länsstyrelses rapport.

Syfte

Denna studie är Länsstyrelsens i Södermanlands läns första steg att bevaka om de grundläggande betaltjänsterna motsvarar samhällets behov i länet. Bevakningen av betaltjänsterna kommer att ske årligen och genomförs inom ramen för länets Regionala serviceprogram. Syftet med studien är att besvara frågorna:

- Motsvarar de grundläggande betaltjänsterna samhällets behov?
- Har tillgången till betaltjänsterna minskat i sådan utsträckning att samhällets behov inte tillgodoses?
- Hur ser tillgängligheten till betaltjänsterna ut för äldre personer och personer med funktionsnedsättning?

Genomförande

Planering, genomförande av telefonintervjuer och sammanställning av resultatet har genomförts under mars 2010. 13 personer med bred spridning i länet har intervjuats. Bland de intervjuade finns bland annat representanter för företag, en organisation för funktionsnedsatta, pensionärsföreningar samt länsbyggerådet. Studien utformades med stöd av Christina Rehnberg, Länsstyrelsen Dalarna.

De som intervjuades är:

Länsbyggerådet Sörmland

De Handikappades Riksförbund, DHR, Eskilstuna

Sveriges Pensionärsförbund, SPF, Näshulta

Sveriges Pensionärsförbund, SPF, Baggetorp

Företagarna, Katrineholm/Flen/Vingåker

Företagarna, Trosa

Impecta Fröhandel, Julita

Lantbrukarnas Riksförbund Södermanland, LRF

Ludgo bensin

Rinkeby Struts & Kalkon, Jönåker

Sparreholms lanthandel

Stigtomta ICA Nära

Svedäng Rum & frukost, Tosterö

Bakgrund

Svensk kassaservices nedläggning

Svensk Kassaservice lade ner sin verksamhet stegvis under 2008. Orsaken till nedläggningen var ett vikande kundunderlag och höga kostnader för staten. Svensk Kassaservice förlorade en femtedel av kunderna varje år från 2001 till 2007. 2007 använde sig endast 1-2 procent av Sveriges befolkning Svensk Kassaservices tjänster. I samband med avvecklingen tog Nordea över 75 av Svensk Kassaservices kontor och efter nedläggningen kunde ungefär hälften av Svensk Kassaservices kunder utföra sina tjänster på Nordeas kontor.

Tillgängligheten till betaltjänster på landsbygden har förändrats avsevärt efter Svensk Kassaservice nedläggning. Antalet serviceställen för kassatjänster har minskat markant. När Svensk Kassaservice fanns utförde Postens lantbrevbärare samtliga betaltjänster som var kopplade till Svensk Kassaservices kontor utmed alla lantbrevbärlinjer. Företag hade möjlighet att lämna sin dagskassa till lantbrevbäraren. Idag utför inte Postens lantbrevbärare några betaltjänster.

Post och Telestyrelsens upphandling

När Svensk Kassaservice avvecklades fick Post- och Telestyrelsen i uppdrag av regeringen att genomföra nya upphandlingar för betaltjänster. Tjänsterna upphandlades av Kuponginlösen AB och gäller från 2009 till 2012.

Tjänster som upphandlats:

- Utsträckt betalservice
- Betalservice på orter och landsbygd utan kommersiella lösningar.

Post- och Telestyrelsen gjorde bedömningen att behov inte fanns för upphandling för hantering av företagets dagskassor. Motivering till detta var att det finns kommersiella aktörer för dagskassehantering och att konkurrensen på den fria marknaden inte ska störas. Läs mer på www.pts.se.

2. Grundläggande betaltjänster på landsbygden

Grundläggande betaltjänster:

- ta ut kontanter
- betala räkningar
- företags hantering av dagskassor

Utsträckt service

Utsträckt postservice

Utsträckt postservice innebär att personer i vissa fall kan få posten utdelad vid tomtgränsen. Det gäller även personer som inte bor utmed brevbärarens ordinarie färdväg. Tjänsten innebär att lantbrevbäraren kan dela ut post, ta emot post och sälja frimärken. För att få tillgång till tjänsten ska personen i regel vara över 80 och/eller ha en funktionsnedsättning. Om hushållet delas med någon som inte är över 80 och/eller med funktionsnedsättning har man inte rätt till utsträckt betalservice. Utsträckt postservice är upphandlat av Post- och Telestyrelsen och utförs av Postens lantbrevbärare på uppdrag av Kuponginlösen AB och ICA Banken. En person som vill ta del av tjänsten ska själv anmäla sitt intresse för tjänsten till Posten.

Posten i Södermanland har inga uppgifter på om någon person i länet använder sig av utsträckt postservice. Läs mer på www.posten.se.

Utsträckt betalservice (Brevgiro)¹

Utsträckt betalservice innebär att lantbrevbärare förmedlar en tjänst kallad Brevgiro vid tomtgränsen. Konkret innebär utsträckt betalservice att Postens lantbrevbärare hämtar och lämnar Brevgirots kuvert och att lantbrevbärarna kan informera om Brevgirotjänsten. Med Brevgiro kan man betala räkningar till Plusgirot och Bankgirot med kontanter och lösa in utbetalningskort från Plusgirot. Brevgirot kostar 35 kronor per räkning, 25 kronor per utbetalningskort och 59 kronor i rek. avgift.

Villkoren för att få utsträckt betalservice är desamma som för att få utsträckt postservice, personen ska vara över 80 och/eller ha en funktionsnedsättning och inte dela hushållet med någon under 80 eller utan funktionsnedsättning. Personen ska själv anmäla sitt intresse till Brevgirot.

Brevgirot har till viss del ersatt de tjänster som tidigare kunde utföras genom lantbrevbäraren. Brevgiro tillhandahålls av ICA Banken och Kuponginlösen AB, men den förmedlas av Postens lantbrevbärare. Tjänsten har upphandlats av Post- och Telestyrelsen. Enligt Kuponginlösen är efterfrågan på tjänsten Brevgiro låg.

---

¹ Ylva Ehn, Post- och Telestyrelsen

Serviceställen för kassatjänster

Betalservice på vissa orter och i serviceglesa områden

Svensk Kassaservice har ersatts av Betalservice i serviceglesa områden som saknar kommersiella alternativ. Post- och Telestyrelsen har upphandlat denna tjänst från ICA banken och Kuponginlösen. Med Betalservice kan man betala räkningar till Plusgirot och Bankgirot, lösa in Plusgirots utbetalningskort och värdeavier samt göra kontantuttag med svenska bankkort. Betalservice kostar 35 kronor per inbetalning och 25 kronor per utbetalningskort. Betalservice finns på 25 fasta stationer på landsbygden i Sverige, alla norr om Stockholm. Läs mer på www.betalservice.se.

Kommersiella alternativ

Kassatjänster kan utföras på bankkontor. Nackdelen med att utföra sina kassatjänster på ett bankkontor är att avgifterna är högre än när man använder Autogiro eller Internetbank. Tillgängligheten till kassatjänster via bank minskar alltmer eftersom bankkontoren minskar i antal samtidigt som banktjänsterna övergår till tjänster över Internet.

Kassatjänster kan också utföras hos ombud för Kassagirot. De flesta ombud finns i butiker i tätorter. Hos Kassagiroombud kan man betala räkningar med kontanter och svenska bankkort och lösa in Plusgiros utbetalningsavier. Det kostar 35 kronor per inbetalningskort och 25 kronor per inlöst PlusGiro Utbetalningskort. Butiken ska själv anmäla sitt intresse till Kuponginlösen. Läs mer på www.kassagirot.se.

Södermanlands län har 13 serviceställen för Kassagirot varav två finns på landsbygden, ett i Åkers Styckebruk och ett i Sparreholm. Gnesta, Trosa och Vingåkers kommun saknar ombud för Kassagirot.

Hos ombud för Kuponginlösen kan man hämta ut utbetalningskort. Det finns 88 sådana ombud i Södermanlands län. De flesta ombud för Kuponginlösen finns i butiker i tätorter. Läs mer på www.kuponginlosen.se.

3. Resultat av intervjuerna

Tillgänglighet till kontanter

Kortbetalning används i större utsträckning nu än tidigare men fortfarande behövs tillgång till kontanter. Kontanter behövs bland annat vid köp i butik som inte tar emot kortbetalning och används av personer som väljer att inte betala med kort. För de flesta landsbygdsboende är tillgängligheten till kontanter inte något problem. Många arbetspendlar till en tätort och får därmed del av tätorternas betaltjänstutbud.

Det vanligaste sättet att få tillgång till kontanter är att ta ut pengar över beloppet när man betalar med kort i en butik. Det går dock inte att förlita sig på att man kan ta ut kontanter i butikerna eftersom inte alla butiker tar kort. Tillgängligheten till kontanter försämras när butikerna på landsbygden läggs ner. Andra sätt att få tillgång till kontanter, som att gå till en bank eller ett ombud för Kassagirot, finns främst i tätorter. Ett annat alternativ är Plusgirot men med Plusgirot kan det ta flera dagar att få kontanter.

En del butiker på landsbygden i länet får ständigt frågan om det går bra att ta ut kontanter över beloppet medan andra butiker aldrig fått frågan. En företagare berättar att företagets revisor har sagt att butiken inte får ”agera bank” i orten längre eftersom det blir brist på kontanter i kassan. För vissa företagare kan balans mellan betalning med kort och uttag med kort innebära att dagskassan i kontanter blir minimal och lättare att hantera. För andra företagare kan privatpersonernas kontantuttag leda till brist på kontanter i kassan.

Företag behöver som regel inte kontanter i samma utsträckning som privatpersoner eftersom de oftast sköter sina betaltjänster elektroniskt. Ett sätt för företagare att få tillgång till kontanter kan vara att använda företagets kontantkassa. Men företag på landsbygden kan ha problem med mynt till växelkassan. Det går att beställa mynt i förväg hos banken och hämta det i tätorten men det tar både tid och resurser. En företagare berättar att han brukar fråga kunder och bekanta om växelmynt.

Landsbygdsboende som får ett utbetalningskort som ska lösas in måste åka till bank eller ombud för Kassagirot, oftast i en tätort. En person som bor och driver ett företag på landsbygden berättar att hon inte löser in utbetalningskort om bensinen och avgiften motsvarar eller överstiger värdet av utbetalningskortet. Det tar för mycket tid i anspråk att åka till en tätort och det är inte alltid värt besväret.

Betala räkningar

Många privatpersoner och företagare på landsbygden betalar sina räkningar genom Internet och Autogiro. För de personer som inte använder Internet är det besvärligare och betydligt kostsammare att betala sina räkningar.

Andra sätt att betala räkningar:

- Bankkontor
- Kassagirot
- Brevgirot

Om man till exempel väljer att utföra sina betaltjänster hos en bank eller ett serviceställe för Kassagirot så tillkommer avgifter för att betala räkningar och lösa in utbetalningskort.

Hantering av dagskassor

Länsstyrelsen intervjuade företagare på Södermanlands landsbygd för att få veta mer om dagskassehantering i länet. Situationen skiljer sig mellan olika branscher och storlek på företag. Större företag som till exempel lantbruksföretag använder inte kontanter överhuvudtaget utan sköter allt elektroniskt och därmed har de ingen dagskassa att hantera.

Många företag på landsbygden undviker kontanter och använder sig istället av fakturor och betalkort. Därmed får de ingen dagskassa, behöver inte oroa sig för att få tag på växelmynnt och rånrisken minskar. De som har möjlighet att sköta betaltjänsterna elektroniskt verkar vara nöjda. I förlängningen kan minskad kontanthantering bidra till en bättre miljö och bättre arbetsförhållanden för företagare på landsbygden.

För mindre företag kan kostnaden för korthantering upplevas som betungande och därför väljer vissa butiker att inte ta emot kort. Mindre butiker på landsbygden som tar emot kontanter får själva ta hand om sin dagskassa. Värdetransportföretagen är dyra att anlita och mindre företag har inte dessa resurser. Lösningen brukar bli att personen som driver butiken åker med kontanterna till närmaste tätort. För företagaren är det både resurskrävande och ett arbetsmiljöproblem att behöva resa med pengar eftersom det tar tid och är obehagligt på grund av ansvar och rånrisk. Transporteras stora summor gäller inte företagets försäkring om de skulle bli utsatta för rån. En företagare som länsstyrelsen intervjuat säger att man inte får tänka på rånrisken – då blir det för jobbigt att hantera dagskassan.

Vissa företagare måste stänga butiken när de ska lämna dagskassan och får därmed minskade inkomster. Många företagare som driver mindre butiker på landsbygden väljer att åka in med dagskassan en gång i veckan. Problemet är att förvara dagskassan under veckan. Alternativen kan vara att pengarna ligger kvar i butikens kassa, att de göms i butiken eller att de finns hemma hos ägaren. Att förvara pengarna på dessa sätt kan vara obehagligt och innebära en rånrisk.

För företagare som lämnar in dagskassan till banken är bankens öppettider viktiga. En företagare berättar att hans bank har öppet mellan 12 och 15 och under den tiden behöver han finnas på sitt företag. Tidigare kunde han lämna in dagskassan när som helst under dagen. En annan företagare påpekar de höga avgifterna som banken tar ut för att ta emot dagskassan över disk.

För företagare som deltar i marknader och mässor som äger rum i andra delar av landet kan dagskassor vara ett problem om de är knutna till den lokala banken. Det innebär att företagaren ibland måste transportera stora belopp långa sträckor till sin lokala bank med den otrygghet det innebär.

Äldre och funktionsnedsatta personer

Länsstyrelsen har kontaktat De Handikappades Riksförbund och Sveriges Pensionärsförbund för att få information om tillgängligheten till grundläggande betaltjänster för äldre och funktionsnedsatta personer. Betaltjänster för äldre och funktionsnedsatta på landsbygden var en fråga som inte uppmärksammats hos någon av organisationerna.

Representanten för De Handikappades Riksförbund tror att betaltjänsterna i stort sett motsvarar behovet men att vissa personer och grupper hamnar utanför. En stor del av äldre och funktionsnedsatta använder betaltjänsterna på samma sätt som övriga personer. Men grupperna hanterar kontanter mer än andra då de inte använder elektroniska tjänster och kort i samma utsträckning som övriga befolkningen. En särskilt utsatt grupp är äldre änkor om männen tidigare skött familjens ekonomi.

De som inte använder sig av betalkort har inte möjlighet att ta ut kontanter över beloppet i den lokala butiken. Vissa äldre personer löser behovet av kontanter genom att ta ut hela pensionen på en gång och förvara den i hemmet.

Ett problem som uppmärksammats är att när äldre eller funktionshindrade personer går till en bank för att sätta in pengar ställer banktjänstemannen frågor om var pengarna kommer ifrån. Eftersom funktionsnedsatta och äldre hanterar pengar i större omfattning än övriga medborgare får de oftare sådana frågor och det kan kännas jobbigt att behöva berätta.

En äldre företagare på landsbygden som länsstyrelsen intervjuade uttryckte sina problem med betalningar av räkningar. Han tycker att han är för gammal för att lära sig hur man utför betaltjänster över Internet men att andra alternativ är så dyra att han ska försöka lära sig det ändå.

Vissa äldre och funktionshindrade personer som inte får del av tätorternas utbud av betaltjänster vänder sig till sina barn, släktingar eller bekanta för att få hjälp med betaltjänster. Trots svårigheter som finns är uppfattningen hos både De Handikappades Riksförbund och Sveriges Pensionärsförbund att personer oavsett ålder eller funktionsnedsättning anpassar sig till rådande förhållanden och hittar lösningar.

4. Analys

Utsträckt service används inte i Södermanland

Enligt uppgift från Posten används inte den utsträckta postservicen i länet och begreppet utsträckt service har visat sig vara okänt för de flesta personer som intervjuats.

Det kan finnas flera anledningar till att den utsträckta servicen inte används:

- Informationen har inte nått de berörda
- Okunskap om möjligheten att använda tjänsten
- Personen måste själv anmäla sitt intresse
- Svårigheter att sätta sig in i vad tjänsten innebär
- Personen har hittat en annan lösning

Grupper med särskilda behov

För grupper med särskilda behov ges bilden av att betaltjänsterna i stort sett motsvarar samhällets behov men att vissa personer hamnar utanför. Svaren från organisationerna kan ha påverkats av att de intervjuade representanterna endast hade kunskap om de generella problemen för målgruppen men var relativt omedvetna eventuella problem på landsbygden. Förhoppningen är att länsstyrelsens frågor kommer att lyfta upp frågan på organisationernas agenda.

De personer som upplevs som särskilt utsatta är de som inte använder elektroniska tjänster och personer som av olika skäl inte kan få bankkort. Det kan t ex vara personer med betalningsanmärkningar eller nyanlända invandrare. Särskilt utsatta är även äldre och funktionshindrade som inte har något socialt skyddsnet och därför inte kan få hjälp att utföra betaltjänster.

Slutligen är det viktigt att påpeka att många äldre och funktionshindrade använder sig av de betaltjänster som samhället har att bjuda på samma sätt som övriga medborgare och att den gruppen sannolikt kommer att öka. Men det kommer alltid att finnas grupper med särskilda behov.

Ett dolt problem?

Att betaltjänster inte har diskuterats i De Handikappades Riksförbund eller Sveriges Pensionärsförening kan bero på att äldre personer inte vill ta upp sina problem offentligt; hur man hanterar sina kontanter är en privat fråga och en säkerhetsfråga.

Ett företag som länsstyrelsen intervjuade ville av säkerhetsskäl inte prata om hantering av dagskassa eller kontanter. Det kan vara så att företagen har problem men att det inte kommer fram.

5. Slutsatser

Har tillgången till betaltjänsterna minskat i sådan utsträckning att samhällets behov inte tillgodoses?

Tillgängligheten till betaltjänster har minskat de sista åren sedan Svensk Kassaservice lades ner och betaltjänsterna genom lantbrevbäraren försvunnit. Post- och Telestyrelsen upphandling har endast delvis ersatt de betaltjänster som tidigare fanns genom Svensk kassaservice. De nya tjänsterna som samhället erbjuder verkar varken vara kända av organisationer eller landsbygdsbefolkningen.

Hur ser tillgängligheten till betaltjänsterna ut för äldre personer och personer med funktionsnedsättning?

De organisationer i länet som kontaktats i frågan visade sig inte ha uppmärksammat frågan om betaltjänster men de hade ändå bilden av att tillgängligheten till betaltjänster för de flesta äldre personer och personer med funktionsnedsättning fungerar med dagens utbud av service. En osäkerhetsfaktor i studien är organisationerna inte hade någon tydlig uppfattning om behovet av betaltjänster.

Vissa mer utsatta grupper har inte samma tillgång till samhällets utbud av betaltjänster som övriga medborgare och bor man på landsbygden ökar utsattheten och därmed kan behovet av hjälp från omgivningen öka. Det finns personer som behöver personlig kontakt för sina ärenden. Dessa personer får betala mest för sina betaltjänster.

Motsvarar de grundläggande betaltjänsterna samhällets behov?

Det sammanfattande intrycket av intervjuerna är att personer som bor och driver företag på landsbygden anpassar sig till de alternativ som finns och löser eventuella problem. De är vana att planera sina kontantuttag och att hitta nya lösningar. Ett ökande antal landsbygdsboende utför sina betaltjänster med Internet, bankkort och Autogiro. Många företag använder sig av fakturering och kortbetalning vilket minskar behovet av hantering av dagskassa. Sammanfattningsvis motsvarar i stort sett de grundläggande betaltjänsterna de behov som finns i länet även om det finns mer utsatta grupper.

Intervjuerna i studien bekräftar den bild som förmedlas nationellt av hanteringen av dagskassor för företagare på landsbygden; det är svårt för mindre företag som får in kontanter på landsbygden att hantera sin dagskassa. Företagen kan välja att köpa tjänsten att transportera dagskassan eller att göra resan själv med den kostnad i tid och resurser som det innebär. Ett annat alternativ är att förvara dagskassan i butiken eller i hemmet under kortare eller längre perioder. Dessa alternativ innebär en säkerhetsrisk och ett arbetsmiljöproblem för företagaren.

Rapporter utgivna under 2010:

Nr	Titel	Ansvarig utgivare
1	Når vi miljömålen? En lägesrapport från Länsstyrelsen i Södermanlands län och Skogsstyrelsen 2009	Länsstyrelsen i Södermanlands län och Skogsstyrelsen
2	Källskogar i Södermanlands län	Hans Rydberg
3	Inventering av förekomst av sikyngel på sandstränder i Trosa skärgård 2009	Annica Karlsson
4	Inventering av möjliga lokaler för linsräka <i>Limnadia lenticularis</i> i Södermanlands län 2008 och 2009	Ursula Zinko
5	Inventering av stormusslor på djupa lokaler i Södermanlands län	Ursula Zinko
6	Åtgärdsförslag för Vretaån, Bälsjöån, Ramundsbäck och Korsbäcken	Ursula Zinko
7	Bottenfauna i Södermanlands län 2009	Ingemar Brunell
8	Halter av metaller och organiska föreningar i avloppsslam från reningsverk i Södermanlands län 1990-2008	Sofi Nordfeldt

Länsstyrelsen	Ansvarig utgivare	År 2010
611 86 Nyköping Tel växel: 0155-26 40 00 sodermanland@lansstyrelsen.se	Agneta Wikblom	Nr 2010:9